

Nadaljevanje obnove suhozidov v KS Temnica

Po lanskim uspešni akciji obnove v Lipi na Krasu, ko so domačini in prostovoljci od drugod pod mentorstvom Partnerstva za kraško suhozidno gradnjo uredili skoraj 80 metrov dolg suhozid na vhodu v vas, se je spodbudno skupno delo pri urejanju svojih vasi nadaljevalo tudi v letošnjem letu.

Po zaključku del okoli trgovice so za delo spet poprijeli v Lipi. Po lanskim akciji s podporo mentorjev kraške suhozidne gradnje so tokrat delo izvedli sami, na lastno pobudo in z nenadomestljivim sodelovanjem domačinov, od zelo mladih do starejših. Akcija je bila organizirana s strani vaškega razvojnega društva Škrla Lipa in ob podpori KS Temnica.

V letošnji res bliskoviti akciji je bil popravljen že dolgo zanemarjen podporni zid ob glavni ulici v središču vasi. 18 parov rok je delo začelo okoli 8.30, ob zvonitvi poldneva pa je bilo vse že zaključeno.

Zanimivo predavanje Borisa Čoka oktobra v Temnici

Teden za tem je bila na vrsti suhozidna delavnica v Temnici v soorganizaciji Partnerstva za kraško suhozidno gradnjo in KS Temnica. Ker je osnovno poslanstvo Partnerstva ohranjati in širiti znanje zidanja na suho, je bilo, kot pri številnih drugih podobnih akcijah na Krasu, na predvečer praktične delavnice izvedeno izobraževanje – predavanje izkušenega »skladatelja« kraških suhozidov **Borisa Čoka** iz Lokve. Ta je udeležencem v večnamenski dvorani v Temnici predstavil tako zgodovinske, ekonomske, krajinske in podobne, bolj teoretične zanimivosti vezane na gradnjo na suho, kot tudi razložil čisto praktične napotke za dobro gradnjo.

Znanje in tehnike kraške suhozidne gradnje so od lani del svetovne dediščine UNESCO

Predstavljen je bil tudi kratki film »Umetnost suhozidne gradnje – znanje in tehnike (Ciper, Hrvaška, Španija, Francija, Grčija, Italija, Slovenija in Švica)«, pripravljen ob vključitvi (tudi) kraške suhozidne gradnje na najuglednejši seznam svetovne nesnovne dediščine UNESCO novembra 2018. V filmu so predstavljene evropske države v loku med Španijo in Ciprom, ki jih povezuje

skupna, pradedna kultura zidanja kamnitih struktur na suho, brez uporabe malte ali drugih veziv. Nekatere od njih so po obsegu oziroma zahtevnosti še danes dihal jemajoče. Še bolj neverjetno je dejstvo, da so številne preživele stoletja ali celo tisočletja in so še vedno tu.

Film je dostopen na spletni strani UNESCO na povezavi <https://ich.unesco.org/en/RL/art-of-dry-stone-walling-knowledge-and-techniques-01393>.

Delavnica obnove suhozida v Temnici

Po teoriji je naslednji dan sledilo praktično delo na enem od številnih suhozidov v vasi, potrebnih ureditve. Pristop je bil tokrat drugačen kot v Lipi: razvaljen obstoječi suhozid je bil v dolžni okoli 10 m odstranjen v celoti, kamenje deponirano na lokaciji in potem od temelja gor ponovno zloženo na mestu izvirnega zidu – z istim kamnjem, na podoben način in v enakih dimenzijah kot nekdaj stoječi zid. Praktično delavnico s postavitvijo suhozida je vodil mojster suhozidne gradnje **Mitja Kobal** iz Branika. Temničanom so se v okviru akcije pridružili prostovoljci od drugod, taki z izkušnjami in popolni začetniki, od otrok do starejših. Vsi so lahko poskusili, kako kamnu poiskati lice, pripraviti podlago, kako zakoličiti smer gradnje ter kako ločevati in ponovno uporabiti večje, manjše in bolj ploščate kamne.

Ob predpostavki, da so prostovoljci za postavev približno 6 m³ zidu ročno prestavili preko 12 ton materiala, je razumljivo, da je postavljanje zidu na novo precej bolj zamudno kot lokalna popravila obstoječih zidov. Kljub temu da je končni rezultat pri novo zgrajenem zidu morda bolj impozanten, je mnogo bolj racionalno obstoječe zidove ohranjati v solidni kondiciji, za kar so pogosto potrebna le manjša popravila, odstranjevanje agresivne vegetacije in podobna vzdrževalna dela. Vse ostalo naredi prav postavljen kamen sam ob pomoči gravitacije.

Kot je bilo zapisano s strani Partnerstva za kraško suhozidno gradnjo po akciji: »Naj posejano obrodi obilo.«

Nataša Kolenc

Foto: Nataša Kolenc

GATIS

POLNI ENERGIJE

Srečno 2020!

UGODNA CENA IN HITRA DOSTAVA

VSE ZA OGREVANJE VAŠEGA DOMA NA ENEM MESTU

**KURILNO
OLJE
DIESEL**

PELETI

DRVA

Ugodne cene peletov, drv, trsk...

Vse energente lahko pri nas kupite preko obročnega plačevanja. Ponujamo vam možnost plačila z vsemi kreditnimi in debetnimi karticami. Za vse energente vam omogočamo dostavo na dom.

Brand partner

Smo edini pooblaščen

prodajalec OMV futurPlus

kurilnega olja na

primorskem.

((080 2802))

energenti@gatis.si

www.gatis.si